

S.S. VAN DINE:

Umorjeni Kanarček

»Res?« je vprašal porogljivo. »Ali nam boste pokazali, kako je Skeel odšel in zapahnil vrata za seboj, brez Jessupove pomoči?«

»Da, prav to hočem storiti.«

Heath je odprl usta, da bi nekaj ugovarjal, a se je premislil in ni rekel ničesar. Skomizgnil je le z rameni in pogledal Markhama.

»Pojdimo v vežo,« je dejal Vance.

Vstopili smo v čakalnico nasproti telefonske kabine.

Vance nas je povabil naj sedemo in nato pogledal narednika.

»Ostanite tukaj toliko časa, dokler ne boste slišali trkanja na stranskih vratih. Tedaj mi pridite odpreti. Ponavljam, da sem pokojni gospod Skeel in zato predstavljajte si, da me vidite oblečenega po najnovejši modi... Dejanje se pričinja.«

Priklonil se je, odšel iz čakalnice, zavil v glavno vežo, nato pa izginil na desno po hodniku.

Heath je postal ves nemiren in je zmedeno ter vprašujoče pogledal Markhama.

»Ali mu bo uspelo?« je vprašal in z njegovega obraza je izginila vsa veselost.

»Nikakor ne morem razumeti, kako mu bo uspelo,« je zamisljeno dejal Markham, »toda če uspe, bo vaša teorija o Jessupovi krivdi izgubila glavno podlago.«

»Gospod Vance ve mnogo stvari,« je izjavil Heath. »A kako bo izvršil to?«

Ni utegnil končati stavka, kajti zaslišalo se je močno trkanje pri stranskih vratih. Vsi trije smo planili pokonci. Stekli smo v vežo in odtod

po hodniku do vrat. Nikjer ni bilo žive duše. Na hodniku ni bilo nobenega drugega izhoda, stene so bile gole in le na koncu so bila velika in močna hrastova vrata, ki so vodila na dvorišče. Vance je torej mogel izginiti le skozi ta vrata. Hipoma smo vsi trije opazili, da je ključka stala vodoravno, da je bil torej zapah zaprt.

Heath je ostal brez besed. Markham je gledal okrog sebe in se je zdelo, kakor da ne more verjeti lastnim očem. Po kratkem oklevanju se je Heath približal vratom a jih ni takoj odprl. Pokleknil je na tla in natančno pregledal ključavnico ter zapah. Preizkusil je ključavnico tudi s svojim žepnim nožem in ugotovil, da je vse v najlepšem redu. Po tej preiskavi še ni bil popolnoma uverjen; pograbil je za ključko in z vso močjo potegnil vrata k sebi: a ta se niso odprla. Končno je obrnil zapah in vrata so se odprla. Vance je stal na dvorišču, mirno kadil svojo cigareto in opazoval steno iz opeke.

»Poglej Markham,« je dejal. »Ta zid mora biti precej star. Gotovo ni bil zgrajen z naglico kot je v navadi v naših časih. Zidar je položil opeko na flamski način in zidarja del zidu je pravi vzor natančnosti...«

Markham pa ga je nestrpno zavrnil:

»Nehaj Vance, saj ne mislim graditi zidov iz opeke. Mnogo bolj me zima, kako si prišel skozi vrata in pustil ta za seboj zapahnjena.«

»A tako!« je vzkliknil Vance, odvrnil cigareto in vstopil v hišo. »Poslušil sem se majhne zvižaje. Zelo preprosta je, kakor vse praktične stvari... Neverjetno preprosta. Kar sram me je te preprostosti... Poglejte!«

Pri teh besedah je vzel iz žepa majhne, tanke kleščice. Na koncu teh kleščic je bila prirojena približno en in pol metra dolga vrvica. Vance je kleščice pritrdil na ključko, ko je ta stala navpično, nato je obrnil nekoliko na levo in potegnil drugi konec vrvice pod vrata preko praga. Odšel je na dvorišče in zaprl vrata za seboj. Kleščice so trdno stale na ključki, vrvica pa se je vedno bolj napenjala.

Vsi trije smo kakor hipnotizirani zrlili na ključko. Polagoma se je vrvica še vedno bolj napenjala, ker je Vance na zunanji strani vlekel za drugi konec. Pod pritiskom se je ključka počasi začela obračati, dokler ni stala čisto vodoravno. Tedaj je Vance z večjo silo potegnil za vrvico, tako da so kleščice brez ropota padle na preprogo. Še nekaj časa je vlekel za vrvico, dokler ni ta obenem s kleščicami popolnoma izginila pod vrata.

»Preprosta je ta zadeva, kajne?« je dejal Vance, ko ga je Heath spet spustil v hišo. »Zagotavljam vas, gospod narednik, da je pokojni

Toni v usodni noči prav na ta način zapustil hišo. A pojdimo v stanovanje gospodične Odell. Pripovedovati vam hočem to zgodbo. Kakor vidim, se je Spively že vrnil s sprehoda. Naj zavzame spet svoje mesto, medtem ko se bomo mi še nekoliko pogovorili.«

»Kdaj ti je prišel na misel poskus s kleščicami in vrstico?« je vprašal Markham, ko smo sedeli v plesalini sobi.

»Tega se nikakor sam nisem izmislil...« je brezbržno odgovoril Vance in si prižgal cigareto. »Zamisel je Skeelova. Zelo bistroumen dečko je bil!...«

Markham je postajal že nestrpen.

Mali oglasi

Službe

Iščejo:
Trgovski nameščeneec
bilančni in obratni knjigovodja, kalkulanti, vsi sploh vseh pisarniških poslov s 7 letno prakso in jezikovnim znanjem - isče takojšnje namestitve. Sprejme tudi navadnejše mesto. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nujno« št. 2027. (a)

Službe

Dobe:
Kuharico
za vsa dela, ki ima rada otroke, sprejemno takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »20« 3046.

Sobe

Iščejo:
Opremljeno sobo
skromno, s posebnim vzhodom, isčem. Po možnosti v Rožni dolini ali v Trnovem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Točen 3045.«

Kupimo

BOE
liščja, nožene in nove, dehorjeve stare in nove, usnjate kovčke, aktovke dobro ohranjene, polhove čepice, čebelni vosek in svinjske setine kupuje: Trgovina Zdravil, Ljubljana, Stari trg št. 30.

Linolej
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Linolej, št. 3064.«

Kupujemo
rabljene sivalne stroje, dvokolesa, motorje in druge tehnične predmete. — Plačamo dobro. — Nova trgovina, Bleiweisova 36

Električni kuhalnik
z 1 ploščo, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe s ceno na upravo »Slovenca« pod šifro »Kuhalnik.«

Prodamo

Mrčes
(ušl, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s »Toxin« praskom. Drogerija KANC, Židovska ulica 1.

Suho sadje
prodaja Gospodarska zveza, Bleiweisova 29. 1

V vsako hišo
»SLOVENCA«

Bramorje
in voluharje uniči preizkušeno sredstvo BIRA-MORIN. Z navodilom v drogeriji Kanc, Židovska ulica št. 1. 1

Brezove metle in držaje
za lopate ter motike dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29. 1

Tri težke kasone
in težko diro proda Čebin, Wolfova 3. 1

Zaganje prodam
Jerančič, Karlovska 8. 1

Živali

Prasički za rejo
150 komadov, se bodo prodajali v petek, dne 7. maja od 8 zjutraj dalje v mestni klavnici. Slamič. 2iv.

Denar

Vse denarne in trgovske posle
izvršim hitro in točno. Obrnite se na **RUDOLF ZORE**
Gledališka ul. 12. Tel. 38-10

Dentifrici

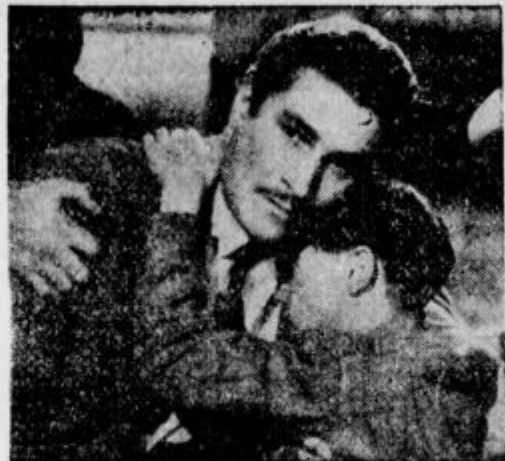
Crema igienica, Brillantine, Embrocatione, Pillole B. Ferrovitamine - Forniture - Spedizione - Cereansi concessionari in proprio.
Farmacia BARLOCCO - Galleria Mazzini - GENOVA

Zobna čistila

Higienska krema, Brillantine, mazila, kroglice B. železnovitaminske - Preskrba - Posiljave - Isčemo samostojne zastopnike.

HARLEM

Per decenni la cinematografia americana — con disinvolta e cinica ingiustizia — ha diffamato in tutto il mondo il lavoro italiano, la fierezza italiana, la sobrietà italiana, l'onestà italiana, la povertà italiana. L'Italia risponde ora — con consapevole ed intelligente obbiettività — con un grandioso film: HARLEM, spoglio di ogni arbitraria retorica, polemica e d'ogni vuota amolificazione retorica. Un dramma travolgente ed avventuroso nel drammatico ambiente di New York, dominato dal furore e dall'odio. Realtà viva e vera in una vicenda densa di umana passione. HARLEM: un grande film CINES, interpretato dai migliori attori dello schermo.

Amedeo Nazari in mali Gianni Glori v sceni filma »HARLEM« produkcije CINES — Izključno zastopstvo E. N. I. C.

Ameriška kinematografska produkcija je obrekovala desetletja — z nepriljeno in cinčno krivico — povsod italijansko delo, italijanski pčnos, italijansko zmernost, italijansko poštenost, italijansko uboštvo. Italija odgovarja sedaj z zavestno in inteligentno objektivnostjo — z veličastnim filmom HARLEM, ki je podan brez vsakršne samovoljne polemike zvitosti in brez praznega retoričnega raztezanja. Vzbudljiva drama, polna dogodkov v dramatični sredini New Yorka, vsa divja in sovražna. Živa in prava stvarnost v pripetljaju, polnem človeške strasti. HARLEM velik film CINES, podajajo ga najboljši igralci.

Oggi - Danes **ai CINE** **v KINU** **MATICA**

Vsemogočni je poklical k Sebi našega dragega očeta, brata, strica, svaka, gospoda

Novak Blaža

čevljarskega mojstra

ki je, previden s sv. zakramenti, umrl v sredo, dne 5. maja 1943. Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 7. maja 1943 ob pol 3 popoldne z Žal, iz kapele sv. Frančiška na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. maja 1943.

Zalujoči: Janez, Marjan, fr. Gabrijel in Milan, sinovi dr. p. Modest, župnik, brat; Antonija Hribar, sestra in ostalo sorodstvo

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nam je naša dobra mama, sestra in stara mama, gospa

Bajec Filomena roj. Kogej

vdova šolskega upravitelja v pokoju

v petek, dne 30. aprila 1943 v št. Vidu nad Ljubljano mirno v Gospodu zaspala v 77. letu starosti.

Pokopali smo jo na belo nedeljo na farnem pokopališču pri Sv. Vidu. Št. Vid, Ljubljana, Velike Poljane, Idria, dne 6. maja 1943.

dr. Tone, sin; Mila Jamnik, hči; Antonija Novak in Marija Osvald, sestri in ostalo sorodstvo

Svetogorsko svetišče

Iz Vareseja se odcepi tramvajska proga, ki vozi v svetogorsko svetišče. Svetišče je mogoče opaziti v višini s svojo vasico, z znamenito poljo kapelic, ki se vije skozi bujen gozd ob potoku.

Tradicija, ki je precej utemeljena zaradi omemb, ki jih je mogoče najti v najstarejših dokumentih, trdi, da izvirajo početki tega svetišča že od časa nastopa sv. Ambroža. Nkakega dvoma ni, da je že pred letom tisoč na tem prijaznem gričku stala cerkev, h kateri so romali številni ljudje in v kateri se je častila dragocena Marijina podoba, ki se je ohranila do danes. V tej cerkvi je bil že od takrat nameščen odličen kapitelj, na čelu katerega je bil opat z mitro.

V 15. stoletju je sloves svetišča še bolj zrastle, ko je poleg njega ustanovala blažena Katarina da Pallanza samostan avguštink, ki je še danes zelo znan in cvetoč. Toda še bolj se je razvil pomen svetišča in romarji so začeli prihajati v večjem številu, ko je v začetku 17. stoletja pater Avguštin Aguggiari da Monza (po katerem je mesto Varese iz hvaležnosti imenovalo eno izmed najlepših cest) zamislil in izvedel 14 kapelic poleg svetišča, ki so pravi biser umetnosti.

Ta arhitektonska slikarska kiparska sestavitev je najodličnejši spomenik, ki priča o višinah, ki jih je v teh umetnostih doseglo 16. stoletje.

Gradba teh kapelic, ki se je izvršila v zelo žalostni dobi, je trajala skoraj 100 let in se je nadaljevala s pomočjo žive vere številnih romarjev in vztrajnosti patra Aguggiarija in stavbenika Bernasconija iz mesta Varese, ki so ga tudi imenovali »mancino«.

Ob vznožju griča stoji skoraj kot mistični uvod v žaloigro, ki se je odigrala pred očmi obiskovalca, ljubek oratorij v baročnem slogu, posvečen brezmadežnemu Marijinemu Srcu.

Kapelice (ki se vrstijo po skrivnostih rožnega venca) so razdeljene v 3 skupine po 3 obokih, ki jasno začrtavajo 3 presledke na poti molitve. Prvi obok, ki se začinja poleg oratorija Brezmadežne, nosi lepo izdelan kip Device, ki se zdi, kakor da bi vabila prišleca.

Za kapelami veselja je drugi obok, ki vodi h kapelam trpljenja, posvečen sv. Karlu v spomin na velikega kardinala, ki je tako vneto častil vareško svetišče. Končno je tretji obok pred častiljivimi skrivnostmi, posvečen sv. Ambrožu, milanskemu nadškofu, ki naj bi bil početnik tega svetišča.

Bernasconi je zamislil vse scenografsko delo in načrt za notranjo izdelavo posameznih kapelic, postave protagonistov in nekaterih postranskih osebnosti, medtem ko naj bi na stranskih stenah in na oboku znameniti slikarji uprizorili razne prizore iz svetega pisma, ki bi bili v skladu s plastično predstavo skrivnosti same in ki bi se nanjo nanašali.

Zadnja častiljiva skrivnost o kronanju Device Marije je v kapeli svetišča samega, kjer stoji češčena podoba.

Občudovanja vreden je tudi monumentalen Mojzesov vodnjak, klasično delo Francesca Maria Argentija, in bazilika, ki je zelo starega izvora in je bila končno arhitektonsko urejena s pomočjo velikodušnosti raznih knezov, predvsem Ludovika il Moro, stavbenika Bartolomea di Cremona, znamenitega Gadia.

Bazilika ni obširna, toda renesansa ji je dala pozneje plemenite oblike. Pozneje je baroško stoletje spremenilo čiste in preproste poteze renesanse s stukaturami in brezštevilnimi okraski.

Zelo star in čudodelen kip Madone stoji na glavnem oltarju, ki je bogat, razkošen, okrašen z dragocenim marmorjem, kovinami in redkimi tkaninami. Ta fantastična dekoracija je od kiparja Giuseppe Rosatija, ki jo je končal v letu 1662; pod glavnim oltarjem je zelo stara kripta, ki izhaja bržkone že iz 8. stoletja.

Iz cerkve gredoč je mogoče občudovati na levi strani glavnega oltarja vrata, ki jih je dal odpreti Francesco Sforza leta 1532. Leta 1900 je bil odprt svetogorski muzej, ki hrani tudi zbirko iz svetiščnega zaklada: poleg predmetov dokumentarčne in resnične vrednosti je mogoče opaziti poleg dragocene kože in brokate in nekaj krasnih koralov, med katerimi je zelo znamenit koral iz leta 1476, okrašen s silno dragocenimi miniaturnimi. Muzej hrani med drugim tudi krasno sliko, ki jo je podaril papež Pij XI, ki je zelo častil to sveto goro in je tukaj praznoval 25-letnico svojega mašniškega posvečenja.